

Eksamen på Økonomistudiet vinter 2015-16
Økonomiske Principper B

1. årsprøve

21. december 2015

(2-timers prøve uden hjælpemidler)

Alle spørgsmål skal besvares.

Dette eksamenssæt består af 4 sider (inkl. denne).

Opgave A

Svar på følgende to spørgsmål.

1. Forklar kort begreberne *klassisk dikotomi* og *pengeneutralitet*.
2. Hvis regeringen ønsker at stimulere efterspørgslen på kort sigt, kan den vælge at øge det offentlige forbrug eller sænke skatterne. Hvor vil BNP-effekten være størst - hvis regeringen øger det offentlige forbrug med 1 mia. kr., eller hvis den sænker skattern med 1 mia. kr.? Begrund.

Opgave B

Der har den seneste tid været stor fokus på dagpengeområdet. Dagpengereformen i 2010 forkortede den maksimale dagpengeperiode og skærpede kravene til at generhverve dagpengeretten. Efterfølgende har Folketingets partier i efteråret 2015 forhandlet en dagpengereform på plads. I denne opgave skal vi se på på, hvordan ændringer af dagpenge-reglerne kan forventes at påvirke produktion, beskæftigelse, arbejdsløshed og fordeling.

Betragt i denne anledning følgende model for det lange sigt

$$Y = \bar{K}^a L^{1-a} \quad (\text{B.1})$$

$$L = \left(\frac{(1-a) \bar{K}^a}{w} \right)^{\frac{1}{a}} \quad (\text{B.2})$$

$$w = \frac{\bar{b}}{1-a} \quad (\text{B.3})$$

$$Y = C + I + \bar{G} \quad (\text{B.4})$$

$$I = c - fr \quad (\text{B.5})$$

$$C = d + e(Y - \bar{T}) \quad (\text{B.6})$$

$$U = \bar{N} - L, \quad (\text{B.7})$$

hvor Y angiver indkomsten i samfundet (BNP), C er privat forbrug, I er investeringer, G er offentligt forbrug, T er skatter, r er realrenten, K er beholdningen af kapital, L er den aggregerede efterspørgsel efter arbejdskraft målt i fuldtidspersoner pr. år, N er arbejdsstyrken, U er arbejdsløsheden (som antages at være større end 0), w er reallønnen pr. person, mens b er dagpenge til arbejdsløse betalt af det offentlige. Reallønnen er fastsat af en fagforening, mens markedet for kapital er karakteriseret ved fuldkommen konkurrence. Parameterne a, c, d, e og f er alle positive, og a og e desuden er begge mindre end 1. En streg over en variabel betyder, at denne er eksogen.

Virksomhederne i økonomien betragter reallønnen som givet, og de efterspørger arbejdskraft ud fra følgende betingelse

$$MP_L = w, \tag{B.8}$$

hvor MP_L er arbejdskraftens marginalprodukt.

1. Fortolk (B.8) og anvend udtrykket til at udlede (B.2).
2. Beskriv modellens relationer. Hvilken type er de enkelte relationer?

Fagforeningens mål er at vælge reallønnen, w , således, at den maksimerer sin nytte, der er givet ved

$$\Omega(w) = wL + (\bar{N} - L)b. \tag{B.9}$$

3. Forklar det økonomiske indhold i (B.9) og forklar herunder fagforeningens afvejning.
4. Ved at benytte (B.2) og (B.9), kan (B.3) udledes. Dette skal ikke vises. Men (B.3) fortæller, at hvis b øges, stiger w . Beskriv intuitionen bag dette.
5. Illustrer i et diagram med L på X -aksen og w på Y -aksen, hvordan fagforeningens lønfastsættelse giver anledning til arbejdsløshed i modellen. Hvilken type af arbejdsløshed - strukturarbejdsløshed, friktionsarbejdsløshed eller konjunkturarbejdsløshed - er der tale om? Begrund.
6. Betragt nu modellen (B.1)-(B.7). Lav en kausalanalyse (dvs. uordnet kausalanalyse SAMT en ordnet kausalanalyse eller et pileskema) og beskriv herudfra rækkefølgen, hvormed de enkelte variable bestemmes i modellen.

De ovenfor nævnte stramninger af dagpengesystemet i 2010 (forkortelse af den maksimale dagpengeperiode og skærpelsen af genoptjeningskravet) kan indenfor denne models rammer fortolkes som et fald i b .

7. Illustrer konsekvenserne for beskæftigelse og realløn i et diagram magen til dét i spørgsmål 5 (dvs. med L på X -aksen og w på Y -aksen). Forklar herudover, hvad konsekvenserne vil være for BNP og arbejdsløsheden.
8. Hvordan vil reduktionen af b påvirke indkomsten for følgende fire grupper? Begrund.
- i. Personer, som var beskæftigede før reformen og stadig er beskæftiget efter reformen
 - ii. Personer, som var arbejdsløse før reformen, men som er kommet i beskæftigelse efter reformen
 - iii. Personer, som var i beskæftigelse før reformen, men som er blevet arbejdsløse efter reformen
 - iv. Kapitalejerne
- HINT: Husk kapitalejernes aflønning afhænger af marginalproduktet på kapital: $MPK = a\bar{K}^{a-1}L^{1-a}$*